

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

**НАУКОВІ ЗАПИСКИ
ДЕРЖАВНОГО
ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ**

Випуск 31

Львів 2015

УДК 57+58+591.5+502.7:069

Наукові записки Державного природознавчого музею. – Львів, 2015. – Вип. 31. – 190 с.

До 31-го випуску увійшли статті з музеології, екології, зоології, ботаніки, а також інформація про музейні проекти і діяльність музею у поточному році.

Для екологів, ботаніків, зоологів, палеонтологів, працівників природничих музеїв, заповідників, національних парків та інших природоохоронних установ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Чернобай Ю.М. д-р біол. наук, проф. (*головний редактор*); Берко Й.М. д-р біол. наук, проф.; Бокотей А.А. канд. біол. наук, с.н.с.; Волгін С.О. д-р біол. наук, проф.; Дригант Д.М. д-р г.-м. наук, с.н.с.; Капрусь І.Я. д-р біол. наук, с.н.с.; Климишин О.С. д-р біол. наук, с.н.с. (*науковий редактор*); Малиновський А.К. д-р с.-г. наук; Орлов О.Л. канд. біол. наук (*відповідальний секретар*); Тасенкевич Л.О. д-р біол. наук, проф.; Третяк П.Р. д-р біол. наук, проф.; Царик Й.В. д-р біол. наук, проф.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Чернобай Ю.Н. (*главный редактор*), Берко И.Н., Бокотей А.А., Волгин С.А., Дригант Д.М., Капрусь И.Я., Климишин А.С. (*научный редактор*), Малиновский А.К., Орлов О.Л. (*ответственный секретарь*), Тасенкевич Л.А., Третяк П.Р., Царик И.В.

EDITORIAL BOARD

Chernobay Y.M. (*Editor-in-Chief*), Berko I.M., Bokotey A.A., Volgin S.O., Drygant D.M., Kaprus I.Y., Klymyshyn O.S. (*Scientific Editor*), Malynovsky A.K., Orlov O.L. (*Managing Editor*), Tassenkevich L.O., Tretjak P.R., Tsaryk I.V.

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державного природознавчого музею*

ISSN 2224-025X

© Наукові записки ДПМ, 2015

УДК 57+58+591.5+502.7:069

Г.В. Середюк

ЗОЛОТООЧКИ (INSECTA: NEUROPTERA, CHRYSOPIDAE) ФАУНИ УКРАЇНИ

*В результаті багаторічних досліджень та аналізу літературних даних на території України зареєстровано 27 видів золотоочок із 9 родів. Види *Chrysoperla lucasina* та *Chrysoperla pallida* ідентифіковані вперше. Зональний розподіл показав, що найвищим видовим різноманіттям характеризуються Українські Карпати.*

Ключові слова: сітчастокрилі, Neuroptera, золотоочки, Chrysopidae, Україна.

Родина Золотоочки (Chrysopidae) – одна з найбільших серед представників Neuroptera. У світовій фауні відомі понад 1300 видів, з яких в Україні трапляється – 27 видів із 9 родів. Золотоочки заселяють найрізноманітніші природні біотопи, а також є звичними мешканцями агроценозів та культурних ландшафтів, таких як парки, сади, ягідники та ін. Родина Chrysopidae є важливим складником будь-якого біоценозу, оскільки личинки цієї родини, а також імаго багатьох видів є активними хижаками і відіграють важливу роль в обмеженні та регуляції чисельності шкідників рослин.

Ряд NEUROPTERA

Родина CHRYSOPIDAE

Рід ITALOCHRYSA Principi, 1946

Рід представлений 70 видами у світовій фауні, в Європі – 2, один з яких трапляється на території України.

Italochrysa italica Rossi, 1790

Поширення: Європа: Болгарія, Швейцарія, Іспанія, Франція, Греція, Італія, Португалія, Румунія, Туреччина, Чорногорія, Сербія. Азія: азійська частина Туреччини, Ірак, Ізраїль, Ліван [1, 2]. В Україні вид відомий із Харківської області [6].

Розвиток відбувається на численних листяних породах дерев та чагарників.

Рід NYPOCHRYSA Hagen, 1866

Цей рід містить лише один вид.

Hypochrysa elegans Burmeister, 1839

Поширення: Європа: Австрія, Албанія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Франція, Греція, Угорщина, Італія, Нідерланди, Румунія, Чорногорія, Сербія. Азія: азійська частина Туреччини, Іран [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської [5, 7] та Харківської [6] областей.

Розвивається та мешкає на листяних породах дерев та чагарників, найчастіше на букові та ліщині. Надає перевагу вологим і спекотним біотопам.

Рід NINETA Navas, 1912

Цей рід містить 8 видів, 4 види трапляються на території України.

Nineta flava Scopoli, 1763

(= *Chrysopa flava*: Dziędzielewicz, 1908; Цибульська, Крижановська, Фам Ван Лам, 1997)

Поширення: Європа: Австрія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Іспанія, Франція, Великобританія, Угорщина, Італія, Ірландія, Люксембург, Норвегія, Нідерланди, Польща, Румунія, Швеція, Фінляндія,

Чорногорія, Сербія. Азія: азійська частина Туреччини, Вірменія, Іран [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської [4, 5, 7], Київської [8], а також з Харківської [6] областей.

Звичний мешканець розріджених деревостанів вологих та теплих лісів, а також культурних ландшафтів. Розвиток відбувається переважно в чагарниковому ярусі. Щільність населення локально висока.

Nineta vittata Wesmael, 1841

(= *Chrysopa vittata*: Dziędziewicz, 1905)

Поширення: Європа: Австрія, Бельгія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Іспанія, Франція, Великобританія, Угорщина, Ірландія, Люксембург, Норвегія, Нідерланди, Польща, Румунія, Швеція, Фінляндія, Чорногорія, Сербія. Азія: Сибір, Камчатка, Сахалін, Курили, Японія [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської, Івано-Франківської [3, 5, 7] та Харківської [6] областей.

Мешканець широколистяних лісових та чагарникових біотопів. Найчастіше трапляється на рослинності лісових галявин. Щільність населення є стабільно невисока.

Nineta inpunctata Reuter, 1894

Поширення: Європа: Австрія, Німеччина, Швейцарія, Угорщина, Італія, Польща, Фінляндія, Чорногорія, Сербія [1, 2]. В Україні вид відомий лише із Закарпаття [5, 7].

Обирають переважно мішані ліси гірських схилів. Вид вивчений фрагментарно.

Nineta pallida Schneider, 1851

(= *Chrysopa pallida*: Dziędziewicz, 1908)

Поширення: Європа: Австрія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Франція, Угорщина, Польща, Румунія, Чорногорія, Сербія [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської [4, 5, 7], Луганської та Харківської [6] областей.

Мешкають та розвиваються лише на хвойних, перевагу надають ялині.

Рід CHRYSOTROPIA Navas, 1911

Всього з цього роду відомо 2 види, один з них трапляється на території Європи, в тому числі і на території України.

Chrysotropia ciliata Wesmael, 1841

(= *Chrysopa alba*: Dziędziewicz, 1905)

Поширення: Європа: Австрія, Бельгія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Іспанія, Франція, Великобританія, Угорщина, Італія, Ірландія, Норвегія, Нідерланди, Польща, Румунія, Швеція, Фінляндія, Чорногорія, Сербія. Азія: азійська частина Туреччини, Іран, Сахалін, Корея, Японія [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпаття, Львівської, Івано-Франківської [3, 5, 7], а також із Харківської областей [6].

Обирають вологі листяні ліси. Часто трапляються у заплавах лісах на узліссях та галявинах із високим фіторізноманіттям. Розвиток зазвичай відбувається в чагарниковому ярусі.

Рід CHRYSOPA Leach, 1815

Найчисленніший рід в родині Chrysopidae. Відомо близько 900 видів, в Європі – 40, в Україні – 12.

Chrysopa perla Linnaeus, 1758

Поширення: Європа: Австрія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Іспанія, Франція, Великобританія, Угорщина, Італія, Люксембург, Норвегія, Нідерланди, Польща, Румунія, Швеція, Фінляндія, Чорногорія, Сербія. Азія: азійська частина Туреччини,

Вірменія, Монголія [1, 2]. В Україні відомий із Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської [3, 5, 7] (власні дані), Київської [8], Харківської, Луганської та Донецької [6] областей.

Мешкає в найрізноманітніших біотопах, але віддає перевагу хвойним лісам із трав'яним покривом. Також трапляється в садах, парках та рудеральних біотопах.

***Chrysopa walkeri* McLachlan, 1893**

Поширення: Європа: Австрія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Франція, Угорщина, Італія, Румунія, Фінляндія, Чорногорія, Сербія. Азія: азійська частина Туреччини, Вірменія, Ліван [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської, Івано-Франківської [5] (власні дані), Харківської, Луганської та Донецької [6] областей.

Мешкають та розвиваються в трав'яному ярусі. Витривалі до посухи та високої вологості. Щільність населення низька.

***Chrysopa dorsalis* Burmeister, 1839**

Поширення: Європа: Австрія, Бельгія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Франція, Великобританія, Греція, Угорщина, Італія, Норвегія, Нідерланди, Польща, Румунія, Швеція, Фінляндія, Чорногорія, Сербія. Азія: азійська частина Туреччини, Ізраїль [1, 2]. В Україні вид відомий із Львівської [3], Івано-Франківської (власні дані) та Харківської [6] областей.

Надає перевагу сухим та теплим місцям. Розвивається винятково на хвойних, переважно на сосні. Щільність населення – низька.

***Chrysopa hungarica* Klapalek, 1899**

Поширення: Європа: Австрія, Албанія, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Угорщина, Румунія. Азія: азійська частина Туреччини [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської [5] (власні дані) та Харківської [6] областей.

Мешкають на сухих теплих переважно степового типу ділянках. Розвиток відбувається на низькорослій рослинності. Щільність населення – стабільно низька.

***Chrysopa abbreviata* Curtis, 1834**

Поширення: Європа: Австрія, Албанія, Бельгія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Франція, Великобританія, Угорщина, Італія, Ірландія, Норвегія, Нідерланди, Польща, Румунія, Швеція, Фінляндія, Чорногорія, Сербія. Азія: Монголія [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської [5, 6], Київської [8] і Харківської [6] областей.

Розвиток відбувається винятково на низькій трав'яній рослинності. Найбільш привабливими місцями для оселення є річкові долини із рясною рослинністю, соснові ліси з піщаними ґрунтами. Трапляються локально.

***Chrysopa formosa* Brauer, 1850**

Поширення: Європа: Австрія, Албанія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Іспанія, Франція, Великобританія, Угорщина, Італія, Мальта, Португалія, Польща, Румунія, Туреччина, Чорногорія, Сербія. Африка: Алжир, Марокко. Азія: азійська частина Туреччини, Ліван, Іран, Афганістан, Пакистан, Сибір, Монголія, Китай, Тибет, Корея, Японія [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської, Івано-Франківської [5] (власні дані), Київської [8], Харківської [6] областей.

Мешкає на листяних породах дерев, розвиток відбувається переважно на чагарниках, іноді в трав'яному ярусі.

***Chrysopa phyllochroma* Wesmael, 1841**

Поширення: Європа: Австрія, Бельгія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Іспанія, Угорщина, Італія, Норвегія, Нідерланди, Польща,

Румунія, Швеція, Фінляндія. Азія: Сибір, Монголія, Корея, Японія [1, 2]. В Україні відомий із Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської [3, 5, 7] (власні дані), Київської [8] та Харківської [6] областей.

Мешкає в листяних лісах, на луках, польових культурах, в агроценозах. Часто – на низькій рясній рослинності. Щільність населення буває локально дуже високою.

***Chrysopa commata* Kis et Ujhelyi, 1965**

Поширення: Європа: Австрія, Болгарія, Німеччина, Чехія, Словаччина, Великобританія, Угорщина, Польща, Румунія, Чорногорія, Сербія. Азія: Вірменія, Іран [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської [5] та Харківської [6] областей.

Мешкають в теплих вологих фітоценозах. Розвиток відбувається в трав'яному ярусі. Щільність населення низька.

***Chrysopa hummeli* Tjeder, 1936**

Поширення: Європа: Росія. Азія: Монголія. В Україні вид відомий із Харківської області [6].

Біологія та екологія вивчена фрагментарно. Рідкісний вид.

***Chrysopa viridana* Schneider, 1845**

Поширення: Європа: Австрія, Болгарія, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Іспанія, Франція, Греція, Угорщина, Італія, Португалія, Польща, Румунія, Туреччина, Чорногорія, Сербія. Африка: Марокко, Лівія. Азія: азійська частина Туреччини, Вірменія, Кіпр, Іран, Афганістан [1, 2]. В Україні вид відомий лише із Харківської області [6].

Розвиток можливий на багатьох деревах листяних порід і в чагарниковому ярусі, але суттєву перевагу надають дубові. Мають високі теплові переваги.

***Chrysopa nigricastata* Brauer, 1850**

Поширення: Європа: Австрія, Німеччина, Швейцарія, Іспанія, Франція, Греція, Угорщина, Італія, Португалія, Румунія, Туреччина, Чорногорія, Сербія. Азія: азійська частина Туреччини, Ірак, Іран, Афганістан, Киргистан [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської [5] та Харківської [6] областей.

Вид має високі теплові переваги. Мешкає в посушливих місцях, переважно степового типу. Розвиток відбувається на рослинності. Щільність – низька.

***Chrysopa pallens* Rambur, 1838**

(= *Chrysopa septempunctata*: Dziędziewic, 1905; Бабидорич, 1992; Цибульська, Крижановська, Фам Ван Лам, 1997; Захаренко, 1997).

Поширення: Європа: Австрія, Албанія, Бельгія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Франція, Великобританія, Угорщина, Італія, Ірландія, Норвегія, Нідерланди, Польща, Румунія, Швеція, Фінляндія, Чорногорія, Сербія. Азія: Монголія [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської (Dziędziewic, 1905; Бабидорич, 1992; власні дані), Київської [8], Донецької, Луганської та Харківської областей [6].

Зазвичай трапляється на листяних деревах, іноді на чагарниках та в садах. Характеризується локально високою щільністю населення.

***Chrysopa dubitans* McLachlan 1887**

Поширення: Європа: Іспанія, Греція. Азія: азійська частина Туреччини, Кіпр, Ізраїль, Іран, Афганістан, Пакистан, Казахстан, Монголія, Китай. Біологія та екологія цього виду вивчені фрагментарно.

У статті М.М. Бабидорича 1992 року був включений до списку родини Chrysopidae, види якої трапляються на території Східних Карпат. Оскільки вид

характеризується низькою екологічною пластичністю, і мешкає переважно вздовж берегової лінії, імовірність того, що він трапляється в Карпатах є досить низькою. На решті території України вид не був знайдений. Зазначена стаття була написана на основі спостережень, колекції не існує, що дає нам підставу піддати сумніву достовірність трапляння *Chrysopa dubitans* на території Українських Карпат, а також виключити його зі списку родини золотоочок (*Chrysopidae*) України.

Рід PSEUDOMALLADA Tsukaguchi 1995

Рід у світовій фауні представлений 21 видом, 15 з яких трапляються на території Європи, в Україні – 3 види.

***Pseudomallada flavifrons* Brauer, 1850**

(= *Chrysopa flavifrons*: Бабидорич, 1992; *Mallada flavifrons*: Захаренко, 1997)

Поширення: Європа: Австрія, Албанія, Андорра, Бельгія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Іспанія, Франція, Великобританія, Греція, Угорщина, Італія, Ірландія, Люксембург, Мальта, Норвегія, Нідерланди, Португалія, Румунія, Швеція. Африка: Марокко, Алжир. Азія: азійська частина Туреччини, Ліван, Ізраїль, Іран [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської [5] та Харківської областей [6].

Вид із широкою екологічною валентністю. Розвивається та мешкає на листяних породах, чагарниках та іноді на хвойних. Особливу перевагу надає біотопам дубових лісів. Щільність заселення зазвичай низька.

***Pseudomallada prasinus* Burmeister, 1839**

(= *Chrysopa prasina*: Бабидорич, 1992; Цибульська, Крижановська, Фам Ван Лам, 1997; = *Mallada prasinus*: Захаренко, 1997; = *Dichrochrysa prasina*: Середюк, 2013)

Поширення: Європа: Австрія, Албанія, Андорра, Бельгія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Іспанія, Франція, Великобританія, Греція, Угорщина, Італія, Люксембург, Норвегія, Нідерланди, Португалія, Польща, Румунія, Швеція, Чорногорія, Сербія, Туреччина, Фінляндія. Африка: Марокко, Алжир. Азія: азійська частина Туреччини, Вірменія, Кіпр, Ірак, Іран, Ліван, Афганістан, Сахалін, Курили, Монголія, Японія [1, 2]. В Україні вид відомий із Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської [5, 7] (власні дані), Харківської [6] та Київської [8] областей.

Звичний мешканець багатьох листяних дерев і чагарників та деяких хвойних. Перевагу надають вологим теплим та світлим лісам. Щільність населення в певних біотопах є досить високою. Трапляється в садах та парках.

***Pseudomallada ventralis* Curtis, 1834**

(= *Chrysopa ventralis*: Dziędzielewicz, 1905; Цибульська, Крижановська, Фам Ван Лам, 1997; = *Mallada ventralis*: Захаренко, 1997)

Поширення: Європа: Австрія, Андорра, Бельгія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Іспанія, Франція, Греція, Великобританія, Угорщина, Італія, Люксембург, Норвегія, Нідерланди, Польща, Румунія, Швеція, Фінляндія, Чорногорія, Сербія [1, 2]. В Україні вид відомий із Львівської, Закарпатської [3], Харківської [6] та Київської [8] областей.

Для розвитку підходять густі листяні, або хвойні ліси. Щільність високою не буває.

Рід CRYSOPEPERLA Steinmann, 1964

Рід у світовій фауні представлений 25 видами, у Європі трапляється 5, а на території України – 3.

***Chrysoperla carnea* Stephens 1836**

(= *Chrysopa carnea*: Dziędzielewicz, 1908; Бабидорич, 1992)

Поширення: Вся територія Європи. Атлантичні острови. Африка. Південна Азія та вологі тропічні ліси. Північна Америка. Космополіт [1, 2]. В Україні відомий із Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської [4, 5, 7], Харківської, Донецької, Луганської [6] та Київської [8] областей.

Вид – космополіт із широкою екологічною валентністю і трапляється майже у всіх фітоценозах. Часто попадається в садах, парках, а також в агроценозах.

***Chrysoperla lucasina* Lacroix 1912**

Поширення: Європа: Великобританія, Чехія, Франція, Німеччина, Греція, Італія, Іспанія, Португалія, Швейцарія. Африка: Алжир, Марокко. Азія: азійська частина Туреччини, Вірменія, Іран, Ліван [1, 2]. В Україні відомий із Закарпатської та Івано-Франківської областей (власні дані).

Екологія вивчена фрагментарно.

***Chrysoperla pallida* Henry, Brooks, Duelli & Johnson, 2002**

Поширення: Європа: Великобританія, Чехія, Франція, Німеччина, Греція, Італія, Іспанія, Португалія, Швейцарія [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської області (власні дані).

Екологія вивчена фрагментарно.

Рід CUNCTOCHRYSA Hölzel, 1970

Цей рід включає 3 види, 2 з них європейські, 1 – трапляється на території України.

***Cunctochrysa albolineata* Killington, 1935**

(= *Chrysopa tenella*: Dziędzielewicz, 1905)

Поширення: Європа: Австрія, Андорра, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Іспанія, Франція, Греція, Великобританія, Угорщина, Італія, Ірландія, Люксембург, Норвегія, Нідерланди, Португалія, Польща, Румунія, Швеція, Чорногорія, Сербія. Азія: азійська частина Туреччини, Вірменія, Іран, Афганістан, Корея [1, 2]. В Україні вид відомий із Львівської [3] та Харківської [6] областей.

Розвиток відбувається на багатьох листяних деревах та чагарниках. Трапляється в садах та парках. Щільність населення сильно варіює з роками.

Рід NOTHOCHRYSA McLachlan, 1868

Відомо 3 види: 2 трапляються в Європі і 1 – в Північній Америці. Обидва європейські види були ідентифіковані на території України.

***Nothochrysa fulviceps* Stephens, 1836**

Поширення: Європа: Австрія, Бельгія, Болгарія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Іспанія, Франція, Великобританія, Угорщина, Італія, Люксембург, Нідерланди, Румунія, Швеція [1, 2]. В Україні відомий із Закарпатської та Івано-Франківської областей [3, 5, 7].

Розвиток відбувається винятково на листяних породах дерев, здебільшого на дубах, кленах та грабах. Трапляється поодиноким.

***Nothochrysa capitata* Fabricius 1793**

Поширення: Європа: Австрія, Бельгія, Німеччина, Швейцарія, Чехія, Словаччина, Данія, Іспанія, Франція (Корсика), Великобританія, Італія, Нідерланди, Польща, Румунія, Швеція, Чорногорія, Сербія. Африка: Алжир [1, 2]. В Україні вид відомий із Закарпатської та Івано-Франківської [3, 5] областей.

Розвиток відбувається на хвойних. Мешкають в сухих сосняках, або світлих ялиниках.

Тривалий час Українські Карпати були менш привабливими для дослідження неуроптерофауни загалом та родини золотоочок зокрема, оскільки панувала хибна думка, що серед золотоочок (*Chrysopidae*) більшість видів мають високі теплові

вимоги, низьку екологічну пластичність і, як наслідок, локальне географічне поширення на східній частині України. Наші дослідження дали можливість порівняти різні фізико-географічні зони за видовими списками фауни золотоочок (*Chrysopidae*) України і з'ясувати, що для них є характерними широкі діапазони поширення. Як видно із зонального розподілу родини золотоочок території України (табл.), лише окремі види мають тісні екологічні та трофічні зв'язки із середовищем, що зумовлює локальність їхнього територіального розподілу.

Таблиця

Зональний розподіл видів родини *Chrysopidae* фауни України

№	Зона					
	Вид	СЗ	ЛСЗ	ЗШЛ	ЗМЛ	УК
1	<i>Italochrysa italica</i>	+	+			
2	<i>Hypochrysa elegans</i>			+	+	+
3	<i>Nineta flava</i>			+	+	+
4	<i>Nineta vittata</i>			+	+	+
5	<i>Nineta inpunctata</i>				+	+
6	<i>Nineta pallida</i>					+
7	<i>Chrysotropia ciliata</i>		+	+	+	+
8	<i>Chrysopa perla</i>		+	+	+	+
9	<i>Chrysopa walkeri</i>	+	+	+	+	+
10	<i>Chrysopa dorsalis</i>				+	+
11	<i>Chrysopa hynjarica</i>	+				+
12	<i>Chrysopa abbreviata</i>		+	+	+	+
13	<i>Chrysopa formosa</i>		+	+	+	+
14	<i>Chrysopa phyllochroma</i>		+	+	+	+
15	<i>Chrysopa commata</i>		+	+		+
15	<i>Chrysopa hummuli</i>	+	+			
16	<i>Chrysopa viridana</i>		+	+		
17	<i>Chrysopa nigricastata</i>	+	+			+
18	<i>Chrysopa pallens</i>		+	+	+	+
-	<i>Chrysopa dubitans</i>					?
19	<i>Pseudomallada flavifrons</i>		+	+	+	+
20	<i>Pseudomallada prasinus</i>		+	+	+	+
21	<i>Pseudomallada ventralis</i>			+	+	+
22	<i>Chrysoperla carnea</i>	+	+	+	+	+
23	<i>Chrysoperla lucasina</i>					+
24	<i>Chrysoperla pallida</i>					+
25	<i>Cunctochrysa albolineata</i>		+	+	+	+
26	<i>Nothochrysa fulviceps</i>			+		+
27	<i>Nothochrysa capitata</i>				+	+
Всього		6 (22%)	16 (59%)	18 (67%)	18 (67%)	24 (89%)

Примітки: СЗ – степова зона, ЛСЗ – лісостепова зона, ЗШЛ – зона широколистяних лісів, ЗМЛ – зона мішаних лісів, УК – Українські Карпати. Кримські гори не включені до таблиці, оскільки дані про видовий склад золотоочок (*Chrysopidae*) з цієї території відсутні.

Висновки

Таким чином, в Україні на сьогодні ідентифіковано 27 видів золотоочок із 9 родів. 2 види (*Chrysoperla lucasina* та *Chrysoperla pallida*) вперше зареєстровані на цій території. Деякі роди демонструють високу екологічну пластичність і трапляються одразу в кількох природних зонах, а частина тісно прив'язана до певних стацій, що зумовлює локальний характер поширення. Найбільшим різноманіттям характеризуються Українські Карпати, де трапляються 24 види, а це близько 89% від загальної кількості видів родини Chrysopidae, які були ідентифіковані на території України. В зоні мішаних лісів та зоні широколистяних лісів ідентифіковано по 18 видів, у лісостеповій – 16, а у степовій зоні список складається із 6 видів. Така тенденція до зменшення кількості видів золотоочок – від Карпат до Степу, скоріш за все, зумовлена як трофічними зв'язками, так і кліматичними особливостями регіонів та циклів розвитку.

1. Aspöck H., Aspöck U., Höelzel H. Die Neuropteren Europas.-Goecke&Evers – Krefeld, 1980. – В. 1. – 491 S.
2. Aspöck H., Aspöck U., Höelzel H. Die Neuropteren Europas.-Goecke&Evers – Krefeld, 1980. – В. 2. – 354 S.
3. Dziędzielewicz J. Sieciarki (Neuroptera genuina) i Prasiatnice (Archiptera) zebrane w ciągu lat 1902 i 1903. – Kraków, 1905. – S. 12-25.
4. Dziędzielewicz J. Sieciarki (Neuroptera genuina) i Prasiatnice (Archiptera) zebrane w ciągu lat 1904 i 1905. – Kraków, 1908. – S. 12-25.
5. Бабидорич М.М. Златоглазки Восточных Карпат. – Матеріали міжнар. конф. "Фауна Східних Карпат: сучасний стан і охорона". – Ужгород, 1993. – С. 98-99.
6. Захаренко О.В. Сітчастокрилі (Insecta, Neuroptera) України і деякі питання охорони рідкісних і зникаючих комах: автореф. дис. ... д-ра біол. наук: спец. 03.00.09 "Ентомологія". – К., 1997. – 30 с.
7. Середюк Г.В. Сітчастокрилі (Insecta, Neuroptera) букових пралісів Угольського масиву Карпатського біосферного заповідника // Наук. вісн. Ужгор. ун-ту. – 2013. – Вип. 35. – С. 92-96.
8. Цыбульская Г.Н., Крыжановская Т.В. и Фан Вам Лам. Сетчатокрылые (Neuropteroidea), обитающие в лесополосах Киевской области // Энтномол. обозр. – 1977. – Т. 56, вып. 4. – С. 758-761.

Державний природознавчий музей НАН України, Львів
e-mail: anna.serediuk@gmail.com

Середюк Г.В.

Златоглазки (Insecta: Neuroptera, Chrysopidae) фауны Украины

В результате многолетних исследований и анализа литературных данных на территории Украины зарегистрированы 27 видов златоглазок с 9 родов. Виды *Chrysoperla lucasina* и *Ch. pallida* идентифицированы впервые. Зональное распределение показало, что самым высоким видовым разнообразием характеризуются Украинские Карпаты.

Ключевые слова: сетчатокрылые, Neuroptera, златоглазки, Chrysopidae, Украина.

Serediuk G.V.

Green lacewings (Insecta: Neuroptera, Chrysopidae) fauna of Ukraine

As a result of field research and literature analysis 27 species of 9 families green lacewings were registered in Ukraine. Species *Chrysoperla lucasina*, *Ch. pallida* are recorded for the first time in Ukraine. Zonal distribution showed that the highest species diversity is in Ukrainian Carpathians.

Keywords: neuropterous, Neuroptera, green lacewings, Chrysopidae, Ukraine.

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ

Випуск 31

Научные записки Государственного природоведческого музея
Proceedings of the State Natural History Museum

Українською, російською та англійською мовами

Головний редактор Ю.М. Чернобай

Комп'ютерний дизайн і верстка О.С. Климишин, Т.М. Щербаченко

Технічний редактор О.С. Климишин

Адреса редакції:
79008 Львів, вул. Театральна, 18
Державний природознавчий музей НАН України
телефон / факс: (032) 235-69-17
e-mail: editorship@smnh.org
<http://science.smnh.org>

Формат 70x100/16. Обл.-вид. арк. 18,8. Наклад 150 прим.

Виготовлення оригінал-макета і друк здійснено в Лабораторії природничої музеології та видавництва Державного природознавчого музею НАН України